

Ny utgave av Norsk filosofisk tidsskrift

Det er riktignok et par måneder siden siste nummer kom ut, men i mellomtiden har det jo vært ferie... Ta en titt på lederen og innholdsfortegnelsen under, kanskje var det noe du gikk glipp av? Husk også fristen for innsending av bidrag til temanummeret om filosofihistorie og kanondannelse, [onsdag 15. september](#).

Leder

Felles for flere av artiklene som presenteres i dette nummeret av Norsk filosofisk tidskrift, er at de drøfter klassiske filosofiske, vitenskapsteoretiske og metafysiske problemstillinger samtidig som de viser at disse diskusjonene er relevante for andre fag. Vi får presentert problemstillinger som angår spørsmålet om samfunnsvitenskapens rolle som fortolker av sosiale aktørers selvforståelse, hvordan psykologiske problemer best kan forklares, og om forførelse kan være et fruktbart pedagogisk virkemiddel. Her ser vi gode eksempler på at filosofien har en oppgave både når det gjelder å diskutere det metodiske og epistemologiske grunnlaget som andre vitenskaper bygger på, og at filosofien kan bringe fram spennende diskusjoner i dialog med andre disipliner.

Spørsmål om forklaring og fortolkning står sentralt i vitenskapsfilosofien. Samfunnsvitenskapens beskrivelse, forklaring og fortolkning av sosiale mønstre, sosial adferd og sosiale institusjoner bygger blant annet på tolkninger av sosiale aktørers oppfatninger. I artikkelen «Interpretasjon og førstepersonsautoritet – kan oppriktige selvtilskrivninger av ønsker og oppfatninger være feilaktige?» diskuterer Eivind Balsvik om man kan hevde at personer har en feilaktig beskrivelse av sine egne oppfatninger dersom det ikke er samsvar mellom det personer sier og det de gjør. Forfatteren mener det skal mye til for å sette aktørenes egne oppfatninger og begrunnelser for sine handlinger til side.

I artikkelen «Psykologi – et flernivåperspektiv» argumenterer Ståle Gundersen for at teorireduksjon og den deduktiv-nomologiske forklaringsmodell i liten grad kan anvendes på psykologien. Deduktiv-nomologiske modeller fungerer i fysikken. Grunnen til at de ikke fungerer i psykologien er, ifølge forfatteren selv, at det ikke er sikkert at det fins genuine lover i psykologien. Han anbefaler et flernivåperspektiv der konstitutive forklaringer spiller en sentral rolle. Et flernivåperspektiv innebærer å undersøke det aktuelle fenomenet i lys av hvordan fenomenets ulike komponenter er organisert og virker sammen.

Artikkelen «Føresetnader for Descartes sitt prosjekt om metafysisk grunngeving av fysikken» handler om Descartes' forsøk på å gi den nye naturvitenskapen en metafysisk begrunnelse. Det spesielle med dette prosjektet er, ifølge forfatteren Atle Måseide, hvordan Descartes mente at en empirisk disiplin som fysikk trenger et metafysisk grunnlag både for å begrunne muligheten av absolutt sikre utgangspunkter for empirisk forskning, og for å si noe om hva en kan stole på når det gjelder observasjoner.

Den siste artikkelen i dette nummeret bryter med de tre første, som alle tar opp grunnleggende vitenskapsteoretiske spørsmål. I «Kierkegaard som lærer» argumenterer Herner Sæverot for at forførelse kan være en fruktbar pedagogisk kommunikasjonsstrategi når det gjelder eksistensielle og pedagogiske spørsmål. Som forfatteren påpeker er forførelse ofte assosiert med bedrag, men han mener likevel at forførelse kan være dannende dersom det brukes på riktig måte.

God lesning!

Kjersti Fjørtoft, redaktør